

Indavl kontra linieavl

Hvad er forskellen eller er der overhovedet nogen?

Der er ingen fast definition på forskellen på indavl og linieavl, men som populærbetegnelse er indavl tættere end linieavl.

Der er også nogen, der med et glimt i øjet erklærer, at indavl er, når de andre gør det - linieavl er, når man selv gør det samme. Begge udtryk indikerer opdræt med nært beslægtede individer.

Principielt er enhver form for raceopdræt af hund, kat osv. indavl. Definitionen på raceopdræt er grundlæggende, at individerne er beslægtede i nogen grad - ellers er de jo ikke samme race. (Forklarende eksempel: En tyk blå huskat bliver aldrig til en brite, medmindre den har stamtavlen, der beviser, at den er i familie med de andre blå briter).

Der findes i FD (Felis Danica) ingen - absolut ingen - regler eller begrænsninger for, hvor tæt man som opdrætter må parre. Bror/søster er fuldt tilladt, men at noget er tilladt, er *ikke* det samme som, at det er tilrådeligt. På kort sigt sker der ikke alverden ved indavl, det er derimod på den lange bane, at der begynder at opstå problemer.

Efterhånden som genpuljen indsnævres f.eks. ved lavt antal forældredyr til rådighed eller for mange matadorhanner, så vil der efter nogle generationer begynde at vise sig problemer som f.eks. mindre kuldstørrelse, dårligere moderegenskaber hos hunner,

lavere libido hos hanner, manglende størrelse på udvoksede dyr, dårligere immunforsvar og evt. kortere levetid. Efterhånden som genpuljen bliver mere homozygot, er der øget risiko for forekomst af arvelige sygdomme - naturligvis forudsat, at disse gener var til stede i racen fra starten.

Brug af matadorhanner skaber på et tidspunkt genetiske flaskehalse, og der er mange eksempler at henvise til (jeg har kun dokumentation på hund, men princippet gælder for alle arter), hvor man kan tilbageføre en recessiv nedarvet sygdom direkte til matadorbrug af én avlshan.

I små racer som f.eks. Europé kan man blive nødt til at se lidt flot på spekulationer om genpulje, så længe bestanden er så langt nede, at overlevelse i sig selv er det mest relevante. Indførsel af få, velegnede novicer kunne være gavnligt på langt sigt. De bør testes for egenskaber, som er uønskede i racen: chokoladegen, maskegen - når testen for langhårs- gen kommer, bør den komme med på listen.

Disse egenskaber har selvfølgelig intet med sundhed at gøre, men når der er mulighed for at fravælge disse for racen så uønskede egenskaber, så bør man nøjes med at vælge de mest velegnede til novicebrug. Det er ikke nødvendigvis en ulempe at have gamle avlshanner, der virker i mange år.

Kardinalpunktet er, hvor stor en del af

bestanden de bliver forfar til! Der har været praktiske eksempler på, at man finder en gentest for en given sygdom, der viser sig at være ganske udbredt i en races bestand.

Så kan det være praktisk, at der sidder en ældre han, som måske viser sig at være negativ, som kan bruges til at avle videre med uden den uønskede egenskab.

Har han ikke været brugt som matadorhan, er der jo ikke noget problem i, at han har været fertil i mange år.

Dr. Susan Little, der er ledestjerne for mange opdrættere, har da også flere gange slået på tromme for, at hannerne forbliver i avl i flere år, men ikke laver så mange kuld om året. Således at, HVIS han viser sig at videregive en uønsket egenskab, så kan man nå at trække i bremsen frem for at have en ung han, der kun får lov at lave 1-2 årgange - men til gengæld får afkom i rå mængder i de par årgange.

Han har langt større risiko for at nå at videregive en uønsket egenskab, der i yderste konsekvens KAN vise sig problematisk for bestanden længere nede ad banen.

Med venlig hilsen
Susanne Wehnert, opdrætter af
Hellig Birma og Europé
www.wehnerts.dk

